

دانشکده دندانپزشکی
قالب نگارش طرح دوره

عنوان درس : دندانپزشکی تشخیصی 2 مخاطبان: دانشجویان ترم: ششم
تعداد واحد: 1 واحد نظری
زمان ارائه درس: سه شنبه ساعت 8.30-7.30 نیمسال دوم 1404-1405
مدرس: دکتر دکتر ندا امیدپناه-دکتر عرفانه امینی
دروس پیش نیاز:

هدف کلی دوره:

“آشنایی دانشجویان با تشخیص افتراقی ضایعات شایع دهان و فک از دیدگاه بالینی و پاتولوژیک، با تأکید بر ارتباط یافته‌های کلینیکی و میکروسکوپی برای تصمیم‌گیری صحیح تشخیصی و ارجاع به‌موقع”.

اهداف کلی جلسات :

۱. جلسه ۱: توانایی طبقه‌بندی کلینیکی ضایعات شایع دهان و فک بر اساس الگوی بالینی.
۲. جلسه ۲: درک طبقه‌بندی هیستولوژیک و ارتباط آن با یافته‌های کلینیکی.
۳. جلسه ۳: تشخیص افتراقی ضایعات حاد و متعدد در معاینه اولیه.
۴. جلسه ۴: شناسایی و مدیریت ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان حاد.
۵. جلسه ۵: تشخیص افزایش حساسیت دهان و زخم‌های انوزینوفیلیک.
۶. جلسه ۶: بررسی استوماتیت عودکننده و سندرم‌های مرتبط.
۷. جلسه ۷: تشخیص ضایعات وزیکولوبولوز ویروسی (هرپس، زونا).
۸. جلسه ۸: تمایز اریتم مالتی‌فرم از سندرم استیون-جانسون.
۹. جلسه ۹: رویکرد به ضایعات مزمن و متعدد با نیاز به پیگیری.
۱۰. جلسه ۱۰: شناخت بیماری‌های وزیکولوبولوز ساب‌اپی‌تلیال.
۱۱. جلسه ۱۱: تفسیر تظاهرات میکروسکوپی ضایعات حاد و متعدد.
۱۲. جلسه ۱۲: بررسی پاتولوژی ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان.
۱۳. جلسه ۱۳: شناسایی یافته‌های میکروسکوپی حساسیت دهان و زخم انوزینوفیلیک.
۱۴. جلسه ۱۴: تفسیر پاتولوژی اریتم مالتی‌فرم و استیون-جانسون.
۱۵. جلسه ۱۵: تشخیص میکروسکوپی پمفیگوس و انواع آن.
۱۶. جلسه ۱۶: درک مبانی آسیب‌شناسی وزیکولوبولوز ساب‌اپی‌تلیال.
۱۷. جلسه ۱۷: جمع‌بندی مبانی پاتولوژی بیماری‌های وزیکولوبولوز.

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

۱. هدف کلی: توانایی طبقه‌بندی کلینیکی ضایعات شایع دهان و فک بر اساس الگوی بالینی

اهداف ویژه:

شناخت الگوهای اصلی ضایعات دهان (زخمی، تاولی، پلاک‌مانند، نودولی و...)

توانایی تفکیک ضایعات عفونی، ایمنی و تروماتیک از روی ظاهر بالینی

یادگیری روش صحیح معاینه و مستندسازی یافته‌های کلینیکی اولیه

۲. هدف کلی: درک طبقه‌بندی هیستولوژیک و ارتباط آن با یافته‌های کلینیکی

اهداف ویژه:

آشنایی با الگوهای اصلی پاسخ بافتی (التهاب حاد/مزمن، نکروز، زخم)

توانایی پیش‌بینی تغییرات بافتی احتمالی بر اساس تظاهرات ظاهری ضایعه

درک اهمیت نمونه‌برداری (بیوپسی) در تایید تشخیص‌های بالینی مبهم

۳. هدف کلی: تشخیص افتراقی ضایعات حاد و متعدد در معاینه اولیه

اهداف ویژه:

تشخیص صحیح ضایعات ویروسی حاد (مانند هرپس اولیه و زونا)

شناسایی واکنش‌های آلرژیک حاد و دارویی در دهان

مدیریت اولیه و تعیین زمان ارجاع فوری برای موارد اورژانسی

۴. هدف کلی: شناسایی و مدیریت ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان حاد

اهداف ویژه:

تشخیص علائم کلاسیک ANUG (درد شدید، خونریزی خودبه‌خودی، بوی بد)

تمایز این بیماری از سایر التهابات لثه و ضایعات نکروزان دیگر

آشنایی با اصول درمان اولیه و پیشگیری از عود

۵. هدف کلی: تشخیص افزایش حساسیت دهان و زخم‌های انوزینوفیلیک

اهداف ویژه:

شناسایی ضایعات ناشی از واکنش‌های هایپرسنسیتیو (آلرژیک)

تشخیص زخم انوزینوفیلیک حلقی (Eosinophilic Ulcer) و تمایز آن از تومورها

یادگیری تاریخچه‌گیری دقیق برای یافتن عامل محرک (دارو، غذا، مواد دندانی)

۶. هدف کلی: بررسی استوماتیت عودکننده و سندرم‌های مرتبط

اهداف ویژه:

طبقه‌بندی انواع آفت‌های دهانی (مینور، ماژور، هرپسفرم)

بررسی ارتباط استوماتیت عودکننده با بیماری‌های سیستمیک (سلیاک، IBD، HIV)

مدیریت درمانی و کاهش دوره‌های عود برای بیمار

۷. هدف کلی: تشخیص ضایعات وزیکولوبولوز ویروسی (هرپس، زونا)

اهداف ویژه:

تمایز هرپس ساده (HSV) از زونا (VZV) بر اساس توزیع عصبی و بالینی

شناخت مراحل تکامل ضایعات ویروسی (روزیت، وزیکول، اولسر)

آشنایی با دوره‌های کمون و عود بیماری‌های ویروسی

۸. هدف کلی: تمایز اریتم مالتی‌فرم از سندرم استیون-جانسون

اهداف ویژه:

تشخیص افتراقی دقیق بین Erythema Multiforme و SJS/TEN

شناسایی علانم خطرناک درگیر شدن مخاط سایر اندام‌ها در SJS

درک اهمیت ارجاع فوری به بخش‌های تخصصی (چشم، داخلی، ICU) در موارد شدید

۹. هدف کلی: رویکرد به ضایعات مزمن و متعدد با نیاز به پیگیری

اهداف ویژه:

تدوین پروتکل بررسی برای ضایعاتی که بیش از ۲ هفته تداوم دارند

تشخیص ضایعات پیش‌سرطانی (لکوپلاکیا، اریتروپلاکیا)

برنامه‌ریزی برای پیگیری دوره‌ای بیماران با ضایعات مشکوک

۱۰. هدف کلی: شناخت بیماری‌های وزیکولوبولوز ساب‌اپی‌تلیال

اهداف ویژه:

تمایز بیماری‌های تاول‌زای اپی‌تلیال (مثل پمفیگوس) از ساب‌اپی‌تلیال (مثل پمفیگونید)

شناخت تظاهرات بالینی اولیه بیماری های خودایمنی دهان

درک اهمیت تست های تکمیلی (مانند بیوپسی و ایمونوفلورسانس) در این گروه

۱۱. هدف کلی: تفسیر تظاهرات میکروسکوپی ضایعات حاد و متعدد

اهداف ویژه:

شناسایی سلول های التهابی غالب (نوتروفیل، لنفوسیت، انوزینوفیل) در بافت

تشخیص نکروز و تغییرات سلولی در ضایعات حاد

ارتباط یافته های پاتولوژیک با تشخیص بالینی اولیه

۱۲. هدف کلی: بررسی پاتولوژی ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان

اهداف ویژه:

شناخت هیستولوژیک نکروز فیبرینواید و تجمع باکتریایی

تشخیص تغییرات عروقی و التهابی در بافت لثه در ANUG

تمایز پاتولوژیک ANUG از سایر نکروزهای دهانی

۱۳. هدف کلی: شناسایی یافته های میکروسکوپی حساسیت دهان و زخم انوزینوفیلیک

اهداف ویژه:

تشخیص حضور گسترده انوزینوفیل ها در بافت ضایعه

تمایز زخم انوزینوفیلیک از لنفوم یا سایر تومورها در سطح میکروسکوپی

درک پاسخ ایمنی سلولی در واکنش های آلرژیک دهان

۱۴. هدف کلی: تفسیر پاتولوژی اریتم مالتی فرم و استیون-جانسون

اهداف ویژه:

شناسایی نکروز اپی تلیال و التهاب درم در ضایعات EM

تشخیص تغییرات شدیدتر و درگیری کامل ضخامت اپی تلیال در SJS

تمایز پاتولوژیک بین واکنش های دارویی و ویروسی

۱۵. هدف کلی: تشخیص میکروسکوپی پمفیگوس و انواع آن

اهداف ویژه:

شناسایی آکانتولیز (جدا شدن سلول ها) در پمفیگوس و لگاریس

تشخیص حباب‌های ساب‌اپی‌تلیال در پمفیگونید

تمایز پاتولوژیک بین انواع مختلف بیماری‌های وزیکولوبولوز خودایمنی

۱۶. هدف کلی: درک مبانی آسیب‌شناسی وزیکولوبولوز ساب‌اپی‌تلیال

اهداف ویژه:

آشنایی با مکانیسم ایمونولوژیک تشکیل حباب در بیماری‌های ساب‌اپی‌تلیال

درک نقش ایمونوفلورسانس مستقیم (DIF) در تشخیص قطعی

ارتباط یافته‌های میکروسکوپی با پیش‌آگهی بیماری

۱۷. هدف کلی: جمع‌بندی مبانی پاتولوژی بیماری‌های وزیکولوبولوز

اهداف ویژه:

مرور و تثبیت تفاوت‌های کلیدی بین تمام بیماری‌های وزیکولوبولوز بررسی شده

توانایی انتخاب روش تشخیصی مناسب (بالینی، میکروسکوپی، ایمونولوژیک) برای هر مورد

آمادگی برای مواجهه با موارد پیچیده در محیط کلینیک و ارجاع صحیح

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱. جلسه ۱: می‌تواند هر ضایعه‌ای را که در دهان می‌بیند، در یک دسته‌بندی کلی (مثلاً زخمی، تاولی یا سفت) قرار دهد.

۲. جلسه ۲: می‌تواند حدس بزند که ظاهر ظاهری ضایعه، چه تغییری در زیر میکروسکوپ ایجاد کرده است.

۳. جلسه ۳: می‌تواند ضایعاتی که ناگهان و به تعداد زیاد ظاهر شده‌اند را از موارد مزمن تشخیص دهد.

۴. جلسه ۴: می‌تواند بیماری ANUG را با دیدن درد شدید، خونریزی لثه و بوی بد دهان به راحتی تشخیص دهد.

۵. جلسه ۵: می‌تواند ضایعاتی که ناشی از حساسیت به دارو یا مواد غذایی هستند را شناسایی کند.

۶. جلسه ۶: می‌تواند انواع آفت‌های دهانی که مدام عود می‌کنند را از هم تفکیک کند.

۷. جلسه ۷: می‌تواند تفاوت بین تیخال دهانی (هرپس) و زونا را بر اساس محل و شکل ضایعات بگوید.

۸. جلسه ۸: می‌تواند تشخیص دهد که آیا یک واکنش آلرژیک شدید، فقط محدود به دهان است یا به پوست هم رسیده (SJS).

۹. جلسه ۹: می‌تواند تصمیم بگیرد که یک ضایعه قدیمی نیاز به پیگیری دارد یا باید فوراً نمونه‌برداری شود.

۱۰. جلسه ۱۰: می‌تواند بیماری‌های تاول‌زای خودایمنی را از سایر تاول‌های دهانی تشخیص دهد.
۱۱. جلسه ۱۱: می‌تواند گزارش پاتولوژی ضایعات حاد را بخواند و بفهمد چه نوع التهابی در بدن رخ داده است.
۱۲. جلسه ۱۲: می‌تواند تغییرات بافتی خاص بیماری ANUG را در نمونه‌های میکروسکوپی شناسایی کند.
۱۳. جلسه ۱۳: می‌تواند در گزارش آزمایشگاه، حضور سلول‌های انوزینوفیل را به عنوان نشانه حساسیت تشخیص دهد.
۱۴. جلسه ۱۴: می‌تواند تفاوت‌های ریز بافتی بین اریتم مالتی‌فرم و سندرم استیون-جانسون را در میکروسکوپ ببیند.
۱۵. جلسه ۱۵: می‌تواند نوع دقیق بیماری خودایمنی (پمفیگوس یا پمفیگوئید) را بر اساس جدا شدن لایه‌های بافت تشخیص دهد.
۱۶. جلسه ۱۶: می‌تواند نتیجه تست ایمونوفلورسانس (DIF) را برای تایید بیماری‌های تاول‌زای خودایمنی تفسیر کند.
۱۷. جلسه ۱۷: می‌تواند یک کیس پیچیده را کامل بررسی کند و بگوید کدام روش تشخیصی (بالینی یا آزمایشگاهی) بهترین گزینه است.

منابع: / Greenberg M, Glick M, Ship JA. Burket's Oral Medicine .11 Ed, pmph1
usa Publishing Co, 2008, Ch 3

روش تدریس: تدریس به شیوه ارائه سخنرانی همراه با پرسخ و پاسخ توسط استاد

وسایل آموزشی: ویدیو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (ر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تستی و تشریحی	10 درصد	////////////////////	////////////////////
آزمون میان ترم	تستی و تشریحی	20 درصد	مطابق اعلام آموزش	
آزمون پایان ترم	تستی و تشریحی	60 درصد	مطابق اعلام آموزش	
حضور فعال در کلاس		10 درصد		

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور همه دانشجویان در کلاس-مطالعه از تمام منابع معرفی شده-شرکت دانشجویان در بحث گروهی

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس: دکتر امیدپناه-دکتر امینی

نام و امضای مسنول EDO دانشکده: دکتر ندا مظفری

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

:

تاریخ ارسال

جدول زمانبندی درس دندانپزشکی تشخیصی 2
روز و ساعت جلسه : سه شنبه ساعت 8.30-7.30

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1	1404/12/5	طبقه بندی کلینیکی ضایعات شایع دهان و فک	دکتر امیدپناه
2	1404/12/12	طبقه بندی ضایعات هیستولوژیک شایع دهان و فک	دکتر امینی
3	1404/12/19	ضایعات حاد و متعدد	دکتر امیدپناه
4	1404/12/16	ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان	دکتر امیدپناه
5	1405/1/18	افزایش حساسیت دهان و زخم ائوزینوفیلیک	دکتر امیدپناه
6	1405/1/25	استوماتیت عود کننده و سندرم های وابسته	دکتر امیدپناه
7	1405/2/1	ضایعات وزیکولوبولوز ویرال	دکتر امیدپناه
8	1405/2/8	اریتم ماتی فرم و سندرم استیون جانسون	دکتر ندا امیدپناه
9	1405/2/15	ضایعات مزمن و متعدد	دکتر ندا امیدپناه
10	1405/2/22	بیماریهای وزیکولوبولوز ساب اپی تلیال	دکتر ندا امیدپناه
11	1405/2/29	تظاهرات میکروسکوپی ضایعات حاد و متعدد	دکتر امینی
12	1405/3/5	تظاهرات میکروسکوپی ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان	دکتر امینی
13	1405/3/12	تظاهرات میکروسکوپی افزایش حساسیت دهان و زخم ائوزینوفیلیک	دکتر امینی
14	1405/3/19	تظاهرات میکروسکوپی اریتم ماتی فرم و سندرم استیون جانسون	دکتر امینی
15	1405/3/26	تظاهرات میکروسکوپی بیماریهای وزیکولوبولوز پمفیگوس و انواع آن	دکتر امینی
16	1405/4/2	مبانی آسیب شناسی بیماریهای وزیکولوبولوز ساب اپی تلیال	دکتر امینی
17	1405/4/9	مبانی آسیب شناسی بیماریهای وزیکولوبولوز	دکتر امینی

جدول بلوپرینت EDC
رتبه علمی:

نام گزوه آموزشی: بیماریها و پاتولوژی

تعداد سوال: 20

جدول بلوپرینت آزمون: دندانپزشکی تشخیصی 2 نیمسال تحصیلی : دوم 1404-1405 دانشکده: دندانپزشکی گروه آموزشی: بیماریها و پاتولوژی						
ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سوالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری	
					حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی
1	طبقه بندی کلینیکی ضایعات شایع دهان و فک	1	6.25	1	1	
2	طبقه بندی ضایعات هیستولوژیک شایع دهان و فک	1	6.25	1	1	
3	ضایعات حاد و متعدد	1	6.25	1	1	
4	ژنژیویت و پریودنتیت زخمی نکروزان	1	6.25	1	1	
5	افزایش حساسیت دهان و زخم ائوزینوفیلیک	1	6.25	1	1	
6	استوماتیت عود کننده و سندرم های وابسته	1	6.25	2	2	
7	ضایعات وزیکوبولوز ویرال	1	6.25	1	1	
8	اریتم ماتی فرم و سندرم استیون جانسون	1	6.25	1	1	
9	ضایعات مزمن و متعدد	1	6.25	1	1	
10	بیماریهای وزیکولوبولوز ساب اپی تلیال	1	6.25	2	2	
11	تظاهرات میکروسکوپی ضایعات	1	6.25	1	1	

						حاد و متعدد	
		1	1	6.25	1	تظاهرات میکروسکوپی ژنژیویت وپریودنتیت زخمی نکروزان	12
		1	1	6.25	1	تظاهرات میکروسکوپی افزایش حساسیت دهان وزخم اثوزینوفیلیک	13
		1	1	6.25	1	تظاهرات میکروسکوپی اریتم ماتی فرم وسندرم استیون جانسون	14
		2	2	6.25	1	تظاهرات میکروسکوپی بیماریهای وزیکولوبولوزیمفیگوس وانواع ان	15
		1	1	6.25	1	مبانی آسیب شناسی بیماریهای وزیکولوبولوز ساب اپی تلیال	16
		1	1	6.25	1	مبانی آسیب شناسی بیماریهای وزیکولو بولوز	17

--

